

Черних В., Серета Н.В.

м. Харків, Україна

Національний технічний університет
«Харківський політехнічний інститут»

РОЗВИТОК ЛІДЕРСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ВИЩОЇ ШКОЛИ ПІД ЧАС НАВЧАННЯ В МАГІСТРАТУРІ

Сучасні світові тенденції встановлюють вимоги до лідерських якостей молоді, яка буде відповідальна за майбутні соціальні, економічні та культурні перетворення. Роль педагогів у побудові лідерських якостей студентів є надзвичайно важливою. Суттєво, щоб майбутні педагоги були готові розкривати лідерські здібності студентів, оскільки це становить основу підготовки наступного покоління, яке візьме на себе роль у формуванні долі своєї нації.

Тема лідерського потенціалу має коріння в наукових працях Олеся Донія, відомого завдяки своїм передовим і практикоорієнтованим дослідженням, а також Михайла Щербаня, який концентрує свої роботи на розвитку лідерського потенціалу в українському контексті. Європейське дослідницьке поле представлено такими видатними авторами, як Джон Максвелл, що досліджує аспекти впливу у лідерстві, та Деніел Гоулман, який акцентує увагу на емоційному інтелекті як ключовому компоненті лідерства.

В Національному технічному університеті «Харківський політехнічний інститут», кафедра педагогіки і психології управління соціальними системами ім. акад. І.А. Зязюна, викладачі виконують важливі дослідження в сфері розвитку лідерського потенціалу, наприклад, Романовський О.Г., Підбуцька Н.В., Серета Н.В., Резнік С.М., Гура Т.В.,

Богдан Ж.Б., Книш А.Є. та інші активно займаються вивченням прояву та розвитку лідерських якостей у студентів закладів вищої освіти, дослідженням педагогічного лідерства тощо.

Дослідники в галузі педагогіки розглядають лідерство як комплекс якостей, який включає в себе відповідальність, ініціативу, вміння мотивувати інших та стратегічне мислення. Педагог має володіти набором методик та підходів, що сприяють розкриттю цих якостей у студентів, бути спрямований на постійне вдосконалення, самоосвіту та розвиток своєї професійної майстерності. Така динамічна позиція допоможе адаптуватися до суспільних змін і відповідно коригувати свої методики роботи зі студентами.

У підготовці педагогів велику роль відіграє вивчення сучасних методів навчання та діагностики. [2]

1. Теоретичний аналіз лідерства у педагогіці. Лідерство в педагогіці вивчається як комплекс особистісних якостей, що дозволяють педагогу бути ефективним у взаємодії зі студентами, колегами та адміністрацією.

2. Фахова підготовка як платформа для розвитку лідерського потенціалу. Під час фахової підготовки педагога має бути забезпечено не лише отримання теоретичних знань, але й розвиток практичних навичок управління, комунікації та взаємодії.

3. Емпіричні методи розвитку лідерських якостей. Ці методи сприяють розвитку самоусвідомленості, вміння аналізувати свої дії та поведінку, а також стимулюють до саморозвитку.

Вони також мають бути готові працювати з різними категоріями студентів, враховуючи їхні унікальні потреби та характеристики. Викладач має отримати досвід роботи в реальному навчальному середовищі, щоб застосувати свої навички та знання на практиці, що дозволить йому глибше відчувати потреби студентів у розвитку лідерства.

Емпіричні методи діагностики є ключовими інструментами для визначення лідерських якостей особи. Вони дозволяють збирати дані про поведінку, думки, почуття та відношення людей, що допомагає експертам краще розуміти та аналізувати лідерський потенціал особистості.

В емпіричному дослідженні розвитку лідерського потенціалу майбутніх педагогів вищої школи під час навчання в магістратурі нами застосовувалася методика «Діагностика лідерських здібностей» (Є. Жаріков, Є. Крушельницький) [1]. Ця діагностика є ефективним інструментом для виявлення та розвитку лідерських якостей майбутніх педагогів та допомагає виявити основні риси лідерства в особистості респондента.

Згідно з методикою, респонденту пропонуються 50 висловлювань, на які вимагається дати відповідь «так або ні». Середнього значення у відповідях не передбачено. Інтерпретація результатів: менше 25 – якості лідера виражені слабо; від 26 до 35 – якості лідера виражені середньо; від 36 до 40 – лідерські якості виражені сильно; більше 40 – ця людина як лідер схилений до диктату.

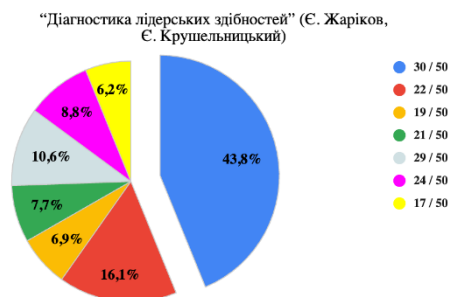
За допомогою методики нами було досліджено розвиток лідерського потенціалу майбутніх педагогів вищої школи під час навчання в магістратурі, в опитуванні взяли участь 11 студентів.

Таблиця 1

Респондент	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Результат	30	22	19	21	29	24	17	22	30	30	30

Було встановлено, що більшості опитаних властивий середній ступінь вираженості лідерських якостей, нульове відсоткове співвідношення має слабка вираженість лідерських якостей і диктаторство. Відсоткове співвідношення ступеня вираженості лідерських якостей представлено на діаграмі 1.

Діаграма 1

Результати діагностики лідерських здібностей показали, що у респондентів, які набрали 30 балів (37,3 %) – якості лідера виражені на середньому рівні та у 62,7% якості лідера виражені слабо. Це свідчить про те, що такі досліджувані менш активні, не проявляють ініціативу, не беруть участі в житті колективу. Високий показник склав 0 %, лідери схильні до диктату (дуже високий рівень) 0 % опитаних, відповідно.

Діаграма 2

Рівні вираженості лідерських здібностей

Розвиток лідерського потенціалу майбутніх педагогів вищої школи є важливим компонентом їх фахової підготовки. Сучасні методики навчання мають бути орієнтовані на формування у студентів навичок лідерства, які зможуть впливати на якість їх професійної діяльності в майбутньому.

Список літератури:

1. Павлюк, О. Д. Методика дослідження лідерських якостей учнів закладів професійно-технічної освіти. *Теорія і практика сучасної психології*. 2018. Вип. №4. С. 142-148.

2. Hargreaves, A., & Fullan, M. (2012). *Professional capital: Transforming teaching in every school*. Teachers College Press.

3. Психологічний супровід розвитку викладацького лідерства у здобувачів вищої освіти спеціалізації «Педагогіка вищої школи» / Т. О. Солодовник, Н. В. Середа, Ж. Б. Богдан, С. М. Резнік. *Лідери XXI століття. Погляд у майбутнє* [Електронний ресурс] : матеріали 6-ї міжнар. наук.-практ. конф., 22-23 жовтня 2022 р. / заг. ред. О. Г. Романовський; НТУ «ХПІ». Харків, 2022. С. 90-93.

*Shevchenko A., Khmyzova O.
Irpın, Ukraine*

State Tax University

LEADERSHIP QUALITIES OF A MODERN CIVIL SERVANT

Stable functioning of any state is impossible without proper government regulation and the existence of a public service institution. The effectiveness of implementing the powers of civil servants directly depends on their professional skills and, above all, on personal qualities in the context of leadership potential. In the current conditions of a full-scale war invasion, civil service leaders must focus on delivering the objectives set by ministers, acting under the civil service code and principles of public life. Ukrainian government is implementing reforms to the civil service including the assessments of leadership capability. Therefore, the topic of civil servant leadership qualities is receiving more attention and merits its place in the context of contemporary state formation, especially in psychological research [1].

The public service system, in general, is an accurate reflection of the society it serves. In Ukraine, leadership is one of the top requirements for a civil servant, given that the current state of the civil service is undergoing significant changes,